

ИЛУСТРОВАНИ СЕДМИЧНИ ЗАБАВНИК

Власник и уредник: **Стева П. Видаковић**

Уредништво је у Ломиној улици бр. 57.

КРОЈАЧКА РАДЊА
ЖИВОЈИНА ВЕСОВИЋА
— НА ТЕРАЗИЈАМА —

добила је велики и врло леп избор штофова за пролетњу и летњу сезону у најмодернијим бојама, сако, жакета, герок одела.

Нарочиту пак пажњу скреће п. г. на јединствено леп избор врсакута и панталона у разним пругама, као и прслука у боји, штофаних и сомотских.

Роба је чисто енглеског порекла, а најбољег квалитета. Најмодернија израда, цена строго солидна.

С поштовањем
Живојин Весовић,
кројач.

Achetez les
Soieries Suisses

Demandez les échantillons de nos Soieries Nouveautés de printemps et d'été pour robes et blouses:

Diagonale, Crepon, Surah, Moire, Crepe de Chine, Foulards, Mousseline 120 sm de large à partir de fr. 1.25 le mètre, en noir, blanc et couleur ainsi que les blouses et robes brodées en batiste, laine, toile et soie.

Nous vendons nos soies garanties solides, directement aux particuliers et franco de port à domicile.

Schweizer & Co., Lucerne V. I. (Suisse)
Exportation de Soieries

КЊИГА ТАБЛИЦА
за
ИЗРАЧУНАВАЊЕ КУБАТУРЕ
ДРВЕНЕ ГРАЂЕ
ПО ЦЕНУ ОД 1. — ДИНАРА
може се добити код
Глише Јосиповића ситара
и Мите Стајића књижара

Идеално средство за чишћење
дејствује сигурно и без бола.

Прави је само у оригиналним кутијама, чувајте се од многобројних имитација, које су по здравље шкољаве.

Може се добити у свима апотекама.

Бесплатне мустре овог артикла шаљу фабриканти
Dr. Bayer & Co. Budapest,
IX, RÁKOS-UTCA 17. (Надајте им се овај одсекач из новина поштом)

="ПУРГЕН"=

СПЕЦИЈАЛИТЕТИ:
 За послуживање
 Дезерт бонбоне
 Фондан
 Пралине
 Ђиндуј
 Мароко
 и. т. д.

Чоколада са млеком „Олга“
К. М. ШОНДА
 јесте најбоља од свих чоколада

Ако желите да имате здраву и добро очувану децу, употребљавајте искључиво и само „ШОНДА-КАКАО“

ВЕЛИКИ
Концертни
 а
ГРАМОФОН
ЗА 60 ДИНАРА

као и
ВЕЛИКЕ КОНЦЕРТНЕ НОТЕ
 за 3 динара шаље
Magyar Samara Jpar
 Budapest VII. Garay ut. 9.

1—4

ФОТОГРАФИ Живковић и Антонић
 вић чији се атеље налази у Коларчевој ул. бр. 5 где је дрогериија „Гуслара“ врше снимања у свако доба дана, без обзира на лепо или негодно време.

Снимања врши и ноћу, само за то ваља јавити раније

Снимања тачна, израда лепа, цена умерена

АНТОНА КЕЛНЕРА
 Београд, Зелени Венац, бр. 4.

Први српски завод за парно чишћење и хемиско фарбање одела
ОСНОВАНО 1872. ГОД.

Прима све врсте штофова, мушка и женска одела на фарбање и чишћење, све постаје као ново
 Цене су солидне, услуга брза.

ОГЛАСИ ЗА „НЕДЕЉУ“ рачунају се по утврђеној али умереној цени.

ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА

За Србију: На годину 18 динара; на пола године 9 дин.; на четврт године 4.50 дин.; на 2 месеца 3 динара; месечно 1.50 дин. за *Аустро-Угарску*: На годину 20 круна; на пола године 10 круна; на четврт године 5 круна. За *све остале земље*: На годину 24 франка; на пола године 12 франка; на четврт године 6 франка.

ЈОВЧА*)

Борисав Станковић

Кућа му је била на крај мале и опкољена високим зидовима; од ње се видео само широк, угнут кров и врхови дрвећа око ње. Њена велика двокрилна на свод капија, отварала се само кад се улазило и излазило. Ретко је она као друге зјапила целог дана отворена, већ је увек била затворена и то некако тешко, као замандаљена. Једино, у јесен стојала би она отворена кад би чивчије довлачиле берихет са чивлука. А он је чивлуке имао многе. Поред тога и трговао је. Водио је трговину ружама по Турској. И то увелико. По годинама би пробавио тргујући, кући је ретко долазио. А и кад дође, он као неки гост. Тада цела кућа само њега мора да гледа, настојава му и дворига. И пре њега, док он не би био готов, док њега не услуже, удворе, нико не би смео што друго да почиње, ради. Тако, из

ПОКРЕТНЕ ВОЈНЕ ПЕКАРНИЦЕ У НИШУ ГОДИНЕ 1885

јутра, ни слуга не би смео из куће да изиђе, док он не би устао, обукао се, и тек кад он, први, изиђе из куће, онда су смели други.

А чим он изиђе, крочи у чаршију, у напред се зна где ће и на који камен да ступне, тако је ишао полако и озбиљно.

Беше пун, плав, јак и са широким, као у неке жене гојним прсима. У чоханим чакширама, утегнут свиленим појасима, са увек запаљеном цигаром, ишао је он онако озбиљно, погнуто, не гледајући ни у кога, већ само предасе и једнако пушећи цигару, дубоко некако замишљено. Ма да је био увек утегнут, у чисто, ново обучен, ипак доламу никад није носио обучену, већ само овлаш, преко рамена пребачену и око врата је био увек раскопчан, као раздрљен те му се белила чиста кошуља и помаљала његова космата, крупна прса са јаким му вратом. Такав је био од како га памте. Озбиљан, одвојен и некако замишљен, као унесен у себе. Не само његови у кући већ и по малама и вароши бојали су га се. Жене су га чак и мрзеле.

— „Турчин!“ Гунђале би оне кад би виделе где им се он онако натму-

*) Ову причу Борисава Станковића штампавимо из „Летописа“, уверени смо, обрадоваћемо своје читаоце, кад им будемо саопштили, да ће Станковић бити од сад наш стални сарадник.

рено а чист у ново обучен, још свеж и здрав, приближава! Али би опет оне скочиле и устале му на ноге кад би поред њих прошао, не гледећи их, нити отпоздрављајући их.

И заиста, живео је он чудно. Поред осталог, три пут се и женио. Али се увек развенчавао. Ни једна није му била добра, као да се сваке брзо засићавао и разводило. Није жалио ни новаца, ни имања, само што пре да се одвоји. Макар и против закона. Силом би је отерао. Био је увек усамљен, некако одвојен. Ма да је имао толику родбину, нити је коме одлазио, нити му је опет ко смео да дође. За комшије као да није ни знао који су му. И у кући је био такав. Имао је све своје, одвојено, за себе, у које нико, ни жена му, за живу главу, није смео да дирне. Своје вино, нарочиту ракију, саане, посуђе за јело... све своје, којим се само он служио и које се само за њега у кући употребљавало. У соби, у којој је он спавао, макар код куће годину дана не био, у њој нико не би смео да седи, а камо ли још да спава. А опет, никако да му се угоди, потпуно задовољи. Увек по нешто није било добро. Било хаљине да му нису лепе, добро скројене, било постеља му није добро намештена, те сан му се разбије, било у јелу. Нарочито с јелом био је незадовољан. Ако није добро, укусно, баца га; ако је добро, сувише много једе. У кући читав догађај је био кад он не би зашто замерио, изгрдио жену, или ма кога, већ на миру прошло. Беше богат, силян, као да никога није гледао, нити марио шта ће се за њ било у чаршији, међ трговцима, било у родбини, рећи: А још мање пак да је ко смео њему самом шта у очи да каже, примети. Томе ништа не би рекао, само би га некако презриво, силно гледао, гледао и онда би се окренуо и отишао. И тај после никад више у животу не би смео на очи да му се приближи.

Често би, и то кад је пијан, говорио :

— Господара немам. За себе, ја сам господар. Од никога ништа не тражим а даћу.

И давао је, колико је њих он удавао, женио. О свом трошку свадбе им чинио. Па и њима је ретко ишао. А кад би му се који веома близак род женио, те је морао да иде, опет би сам. Укућани би отишли пре њега. По служби би се послали дарови, а и његово пиће, вино, јер он ће чак и на свадби своје да пије. А Јовча би тек кад гости већ почну да седају за софру, долазио. Свирачима би га дочекивали, одмах до старојка давали би му места, али би он опет онако озбиљно и усамљено седао, и остајао само док траје вечера а после пошто богато све обдари: девојку, младожењу, свираче, ашчику... одлазио би остављајући своје да и после њега на свадби остану.

А кад би, што је веома ретко, и он засео запио се, онда се већ знало његово. Зна се да бар свирачи само њему, ни старојку, ником више, морају да свирају и певају. И то све песме: од рођења, младости, ашиковања, венчања, све без прекида, као једну песму отпевају... И тек онда би он, прекрштених ногу, заврнутих рукава и наслонен почео да пије и то много, халапљиво и терао би свираче да му певају, играју. Али ретко да му тад они са свим угоде. Узалуд би све свираче из вароши доводио, али нико да му отпева и одсвара то што он тражи. По неки пут, у неком гласу, отргнутом звуку као да наиђе на то :

— А! де то! И ништа више не да до само то.

Цигани изненађени баш то прекину и питају.

— Шта газдо?

— Ах — почне он да бесни, бије Цигане и гони да поново то свирају. Али они никад више да то погоде.

Жена му, кад види да он почиње већ то да тражи, бежи и трчи кући. Зна да ће он сада њу. Да ће доћи кући, да ће је затворити у собу, довући јатагне, пиштоље, поређати их испред

себе, па да ће њу нагнати да се свуче и да му тако, подаље од њега, пева, пева... А он целе ноћи да пије и пуца из пушака. Да је час узима, меће на крило, кити и сав распасан, раздрљен, готово крвав од неке силине, пева бесно, али некако тужно, чежњиво, као за неким никад неоствареним сном... Па би се и тога брзо заситио, и опет би се дизао и опет са свирачима, читавом халабуком одлазио, ређао мејане, ишао чак у чивлук, враћао се, опет тамо ишао, опет се враћао... и тако до зоре лутао једнако певајући то, као тражећи ту мому, шта ли..

А после тога одмах би отпутовао. Али, ако би остао, он би, као неко кајање, стид, тада бивао још повученији, осорнији и суровији.

*

Сада, ма да му беше већ педесет година, већ оронуо, одебљао, лице му почело да се бразда, опада, подваљак почео млитаво да виси... био је већ најстаријег сина оженио, од њега и унука добио... ипак, у мало што се и са овом трећом женом не разведе.

Али она, на срећу своју, као по следње дете, роди му кћер, Нацу, коју Јовча као неким чудом заволе.

Од тада он поче чешће код куће да остаје. Истина још онако прек, суров али ипак није више бежао од куће, дуго на путу остајао. Па и кад је био на трговини, по Турској, он је отуда куповао дарове, басме, свиле и слао тој кћери, Наци. И поред ње слао је чак и својој жени, снаси. У опште, од тада, према свима он постаде друкчији, некако мекши, блажи. И то све ради Наце, као бојећи се да од онаког његовог пређашњег понашања што њој не буде. Сви су се чудили. А нарочито кад Наца порасте и поче да се развија и пролепшава. Јовча више није давао нико да га служи сем ње. Она га је дворила, бринула се о њему, готовила му јело и за чудо сад тако укусно, да се Јовча није тужио а још мање враћао јело, бацао га као што је пре чинио и највише због чега, како

говораше, и разводио са женама. Наца би га дочекивала на капији, испраћивала чистећи га уз пут. Колико пута његови су се изненађивали и готово уплашили кад би видели где се ноћу диже и одлази у женску собу, код Наце. И тамо, нагнут над њом, остао је он чувајући је и гледајући како она спава, дише.

А Наца је увек мирно, тихо спавала и, што кажу, у сну расла. Јовча дуго не би се одвајао од ње, као да је у оним њеним од здравља топлим обрзима, и у оросеним јој усницама од дисања он нешто налазио, као да га је ваљда подсећало на нешто што је он узалуд толико дуго тражио. И зато би се муком, једва одвајао од ње.

Колико пута га је тако и зора затицала, над Нацом, гледајући је, уносећи се у њу и брижно посматрајући да јој што није рђаво.

— Да не тражиш што год? Питала би га жена уплашена већ толиким његовим гледањем.

Он би се тад трзао, одвајао и покретима жену умиравао да се не би Наца пробудила.

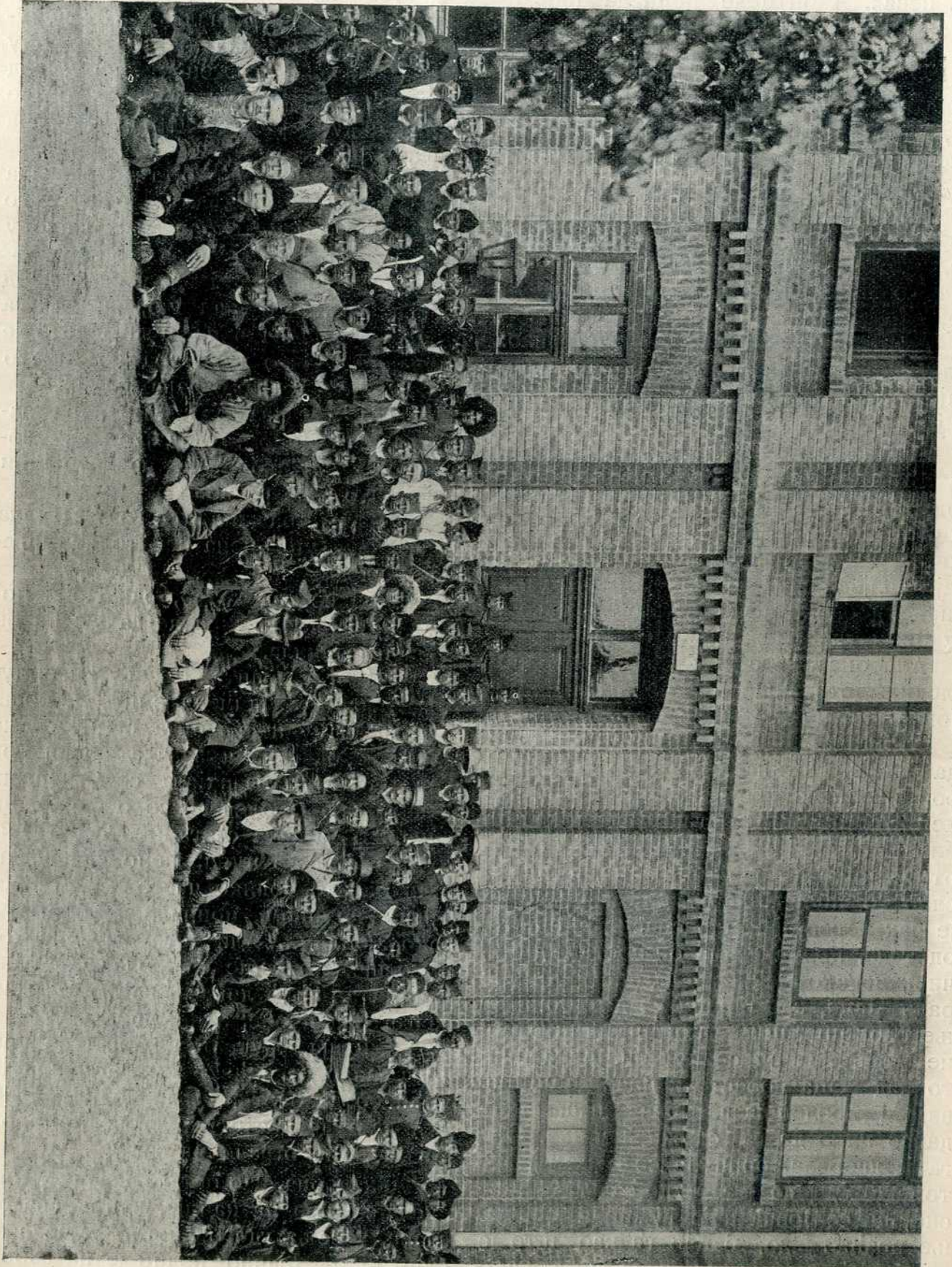
— Ништа, ништа. Лежи там и ћути. Дођох да видим да је што не боли.

Али Нацу није ништа болело. Она је здрава, од свих чувана а највише од њега, расла и развијала се у красан, редак цвет. Пролепша се она као ниједна. Њена вита снага не толико јака, крупна, колико пуна; њено лице — не толико бело колико чисто и рујно; са очима крупним, црним и дубоко, дубоко топлим... Али што највише код ње беше, то беше она благота и питомина не само лица јој већ целе њене снаге. Кад прође, замирише.

И, Јовча, љут, бесан, што је унапред знао да неће бити тога који ће моћи то да осети, увиди толику лепоту... да буде достојан његове Наце, одвоји је, као огради од света.

Никад она, као остале девојке, није смела с њима на капију, или на свадбе, славе, веселја где би могли да је виде мушкарци. Једино водио је на сабор,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Слика је пуковника Јенр. Бранковића
Регрути из Ломжаревачког окр. пред касарном, пре него су обукли војничко дело

у Св. Пантелеј коме је свецу била заветана ради здравља. Па и тамо, само да не би, кад је много света било, са још којом породицом у једној соби седео, он је, у прилог манастиру, своју, нарочиту собу сазидао. И тад, Наца би била сва проводња, сабор, што би сама у соби, накинџена, сва у дукатима гледала кроз прозор доле, у сабор, ора, весеље....

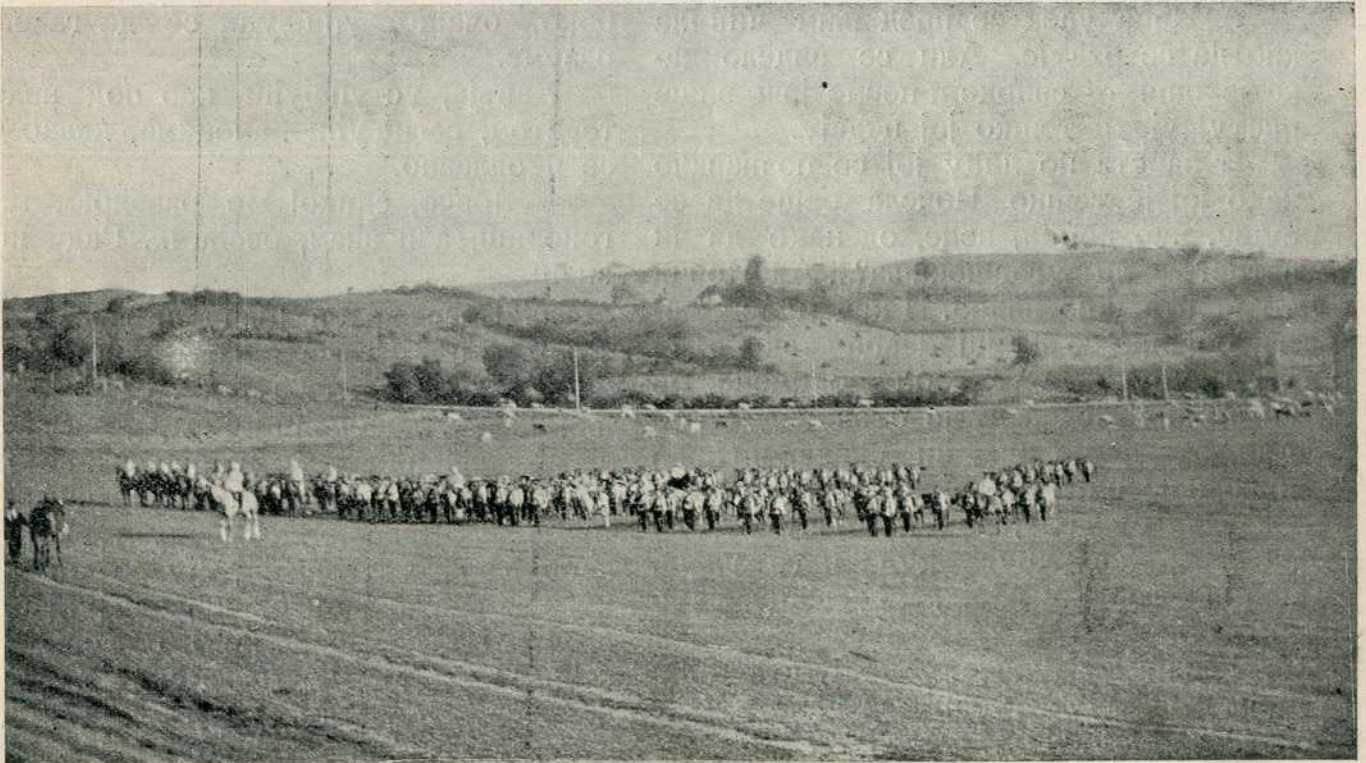
Узалуд су му сви говорили, молили га: да не ради то што нико не ради, да удаје кћер док је за удају... Испочетка он се изговарао:

— Има кад!

А после, бесно и јасно све је одбијао:

— Не дам.

И отада свакога кога је видео да

Снимак капетана Дамјановића
БАТЕРИЈА 3. ДИВИЗ. БРДСКОГ АРТИЉЕРИСКОГ ПУКА У КРЧАГОВУ КОД УЖИЦА
(Топови и муниција на коњима)

Узалуд толики просиоци. Долазили су први, чувени. Али је Јовча све одбијао. И без икаква снебивања што су неки од њега били и богатији, и чувенији, чак и са неком насладом, одговарао им је:

— За мене нема зета!

И не једну, две, три, већ десет година је тако одбијао. Наца је цветала, горела. Беше јој већ и двадесет и пет година, што се ретко памти да је која друга толико девовала. Сви се просиоци већ одбише, али тако да одмах опет је просе.

му за то, запроводацилук долази, предусретао је:

— Ако си за друго дош'о? добро! Говорио је он већ бесан. Седи, да пијемо, веселимо се. А ако си за то дош'о? — ено ти! И врата му показивјао.

— Ја сам господар! Чесно е пута говорио у себи. Ја имам своје чедо, ја сам хранио, чувао и — не дам!..

И бојећи се да му Нацу као не украду, заведу за некога, још строжије, чисто затворену је држао. А све јој је доносио. Што год је мислио да она хоће, да јој се допада, све јој је ку-

повао, довлачио. Одело врх одело право. Низе дукага већ није имала где више да меће. Чак јој је најбоље свираче, чочеке који би дошли у варош, доводио да јој свирају и певају песме, веселе је.

— Нацо, сине, да не зажелиш за што? Раздрагано је он узвикивао гледајући како Цигани пред њом понизно свирају и певају.

А Наца увек се пред њим чинила као да се радује. Али се видело како је баш те свирке и песме још више растужују и тешко јој падају.

И заиста по лицу јој се познавало како јој је тешко. Почела беше да се суши, као копни, вене, од неке да ли ватре? да ли дугог чекања?... Али Јовча то ништа није видео. И кад му се жена, бојећи се да јој Наца тако и не умре, усуди да га и она опомене, он се зграну. Једва су је отели од њега. Али, отада ни она, ни снаха, ни син, нико није смео к њој, Наци. Отера их. Спавали су доле, у кући. Тамо су они за себе, као друга кућа и готовили, јели. А горе, у одаји, код Наце, само је он био...

Једног дана дође му таст, стари хаџија. Чак и он се диже и дође му на ноге да га моли.

Хаџија дође, седе и после поздрава, околишећи поче о томе. Јовча хтеде и њега не гледајућу што му је таст као друге отерати, али хаџијин онај старачки, већ бео поглед којим га он гледаше некако чудно, сумњиво, Јовчу задржа. Он поцрвене. Одједном се сети зашто га он тако гледа. Помисао да га они тако сви зато гледају што се боје, сумњају да он, отац, с Нацом, нема можда каква рђава посла, па зато је и не удаје... То га задржа да и са хаџијом му не учини као с другим, већ да, дишући тешко од страха, журећи се да што пре ту сумњу отклони, уведе таста у собу, посади га и гледајући му право, силно у очи, почне:

— Хаџијо! Тастом га није никад звао. Знаш, човек цео век жедан тражи нешто. Не нађе. Па... дигне руке, пре-

гори. Али, жедан, бар хлад да нађе. Ни то нема. Сам он узме, посади дрвце, чува, пази да оно порасте, те бар ту, ако не жеђ да угаси, а оно хлад да нађе... Дрвце порасте, зазелени, сахлади... али око њега нигде бор, топола, све сучке... Е сад, бива ли да то дрвце осечем, дам, вежем га за сучку... бива ли? кажи де!.. Поче Јовча бесно и у хаџију да се уноси, гледајући га широко, очајно, упињући се да га овај разуме.

Хаџија, уступајући као под неким теретом, сагињући раменима, дизао би се и одлазио.

— Јовчо, синко! Не разбирам шта говориш, али знам, осећам... Ради шта знаш.

И остављао би Јовчу да даље чува, држи Нацу. Не да никоме код ње, све бојећи се да је не заведу. Само је код ње улазио, доносећи јој што год је хтела. Али Наца је све више и више малаксавала. Колико ли пута Јовча затицао је унезверену, окупану у зноју и као убивену. Једва би му се она на ноге дигла кад би он код ње ушао.

— Шта ти је? Тргао би се и застао Јовча брижно гледајући је.

— Ништа, тате.

— Да ти није тешко?

— Ништа ми није! Одговарала би му она понизно, стидљиво, али тако убивено и болно, да је Јовча тад се враћао, оставља је, осећајући у том њеном болу неки велики, нем, горак прекор.

И од тада, једва, истина са неком мржњом, али ипак, из потаје поче да гледа, мотри, — не на младожењу за кога ће је удати, већ „кућу“ која би била достојна њега и његове Наце.

За то чак и отпутова. Оде чак у Турску, да тамо тражи међ чувеним, богатим породицама с којом би се сродио. Али је опет и то трајало дуго. Годину дана проведе тамо, на путу.

II.

И једва наиђе на такву кућу. Из Призрена чувена клинчарска породица.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Из ње је један и владиком постао. Јовча тамо даде Нацу.

И кад је даде, онда отпоче весеље. Три дана нови пријатељи пише и веселише се. Онда заједно пођоше овамо да пију и да је прстенују. Други пут за дан Јовча стиже отуда а сад требало је два дана. Све вароши, ханове, мејане уз пут ређали су и одмарали се. Све свираче на које су наишли повели су. И кад у ноћ овамо дођоше цела варош прену и пробуди се од њине свирке, халабуке. А Јовча чим бану пред кућу, поче силно да удара у капију и виче:

— Чедо, Нацо, отвори! Па раздраган мишљу како ће пријатељи му да се као тргну, уплаше од њене лепоте кад она изиђе и отвори врата, окреће се свирачима и заповеда им да свирају. Свирачи свирају. Кроз капију видело се како се у кући тек упалила свећа и кроз велику собу почеле да промичу сенке људске, врата се отварају, чује лупа нанула. Јовча да би заговорио пријатеље прича им, показује докле је његово, шта му је од старине остало, шта је он приновио, кушио. Заговара их он док не спази како се кућа осветли, велика соба засија светлошћу.

— Ама што се не отвара! плану Јовча и поче бесно да лупа кад виде како они из куће, некако као уплашени, споро се журе и не долазе да им отворе врата.

— Сад ће, сад! Чу се танак глас снахе му.

И заиста, место Наце, изиђе му снаха и онако на брзу руку обучена и забрађена, отвори им.

— Добро дош'о, тате! Поздрави га она али се трже уплашено кад виде да сем њега и свирача, још и других има.

— Држ коње! пресече је Јовча.

Она му придржа. Пријатељи сами поскакаше. И напред он, они за њим уђоше. Али, сами, нико их не причека, нико не изиђе. Сви се били као посакривали,

Јовча их уведе у велику гостинску

собу, остави их и брзо изиђе у кујну.

Опет никога. А сви и слуге, синови, снаја, сви су били будни. Видело се како са свећама промичу, тумарају.

— Камо сте, претећи викну Јовча.

— Ту смо, ту! Одазваше му се, а опет нико као да није смео да му се приближи, већ сви као да су били у неком послу, и ишли по дворишту подале од њега. Једва се издвоји жена му и пође, приђе к њему. Али и она ишла је некако чудно и дизала шалваре да се не спотакне. Као да сад први пут иде у њима, тако је ишла сметено.

Само се она испну и дође к њему.

— Овамо ти! Призва је Јовча а већ једва уздржавајући се од беса.

Али она, од страха, као да није знала где ће. Поче час на једну, час на другу страну да иде, спотиче се.

— Где ћеш тамо? Ухвати је он кад виде како се она упутила гостима у гостинску собу.

И сам он морао је да је уведе у другу, спаваћу собу. Али и тамо никога није било. Само су се белеле и зјапиле њихове откривене постеље. Наце ни тамо није било.

Шта је? Викну Јовча кад се виде сам, далеко од гостију. Али и жена му се већ беше као прибрала. И стојећи испред њега онако погнута, решена на све, беше дигла главу и гледаше га као никад дотле, право, дуго и горко, горко.

— Ама шта је? Устукну пренеражен Јовча од тог погледа.

— Ништа! Једва она прошапутала.

— Па камо је? И главом показиваше на Нацу.

— Болна.

Он одахну, ослободи се, и тад поче да бесни.

— Како болна? Поче да од беса предише и надноси над њу, и чекајући да то изговори па да је после бије, макар убије. — Зашто је болна? Докле ће да болује. Шта си ти гледала, чекала, зашта је ниси лечила... Зашта си мајка, зашта ти је она кћи?...

Али он опет устукну: Чисто му се коса подиже, кад га она опет поче онако дуго, и горко, горко да гледа и проплака.

— Кучка је она, а не кћи!

— Ништа више није требало. Јовча је све, у трен, одмах све знао. Да их је обешчестила и зашта, од чега и како је болесна. Зашта је кући нема.

Само прегризе језик.

— Не бој се пријатељу. Оздравиће она. Не одричем се ја. И болесну ја ћу да је узмем.

— Нема јој лека! Пресече их Јовча.

Чак их и не испрати кад они уплашено поћипаше, брзо одоше. Огледа их из собе у коју се затвори.

И, онда заћута. Ђута, ћута. Све живо посакри се и са трепетом ишчекиваше кад ћа он да изиђе и све их

Снимак капетана Дјамјановића
БАТЕРИЈА 3 ДИВИЗИОНА БРДСКОГ АРТИЈЕРИСКОГ ПУКА У УЖИЦУ
(Запрегнута, пред касарном)

— Ав! И брзо не гледајући ни как изгледа, одјури гостима.

— Пријатељи! Али брзо застаде. Сам се уплаши од страшне шупљине свога гласа. Врати се. Изиђе у кујну. И кад виде да никога нема, завуче пеницу у уста и загризе је, те крв потече. И кад га бол од уједа освети, врати се гостима и продужи:

— Пријатељи, кћи (а то „кћи“ гушило га) болна је. Данас, сутра, ако не умре.

Пријатељи уплашено поћипаше. Почеше да га теше, жале. А несуђени таст чак се и заплака, тешећи га.

побије. Али он једнако у соби преседе. Нити се диже, ни прошета, ни уздахну, ни затражи свеће, постеље, ништа.

— После ђипи. Сам изведе коња и по ноћи одјури у село, у чивлук. Али је тамо не нађе. Ма да је чивчије био, на муке метао, мислећи да неће да му је прокажу, пошто знају да ће је он убити, ипак је не нађе. И заиста, тамо она није била. Мајка јој, знала је да ће је он тамо тражити, и зато је сакрила њу у варош, у комшилуку.

У зору се кући врати. Опет му на очи нико не изиђе. Опет се он затвори у собу и цео дан и целу ноћ пре-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

слее једнако ћутећи. Само је ракију пио. И то љуту, препечену. Целу варош и мејане изређали су не могући да му угоде. Сваку је враћао, јер не беше за њега довољно — љута.

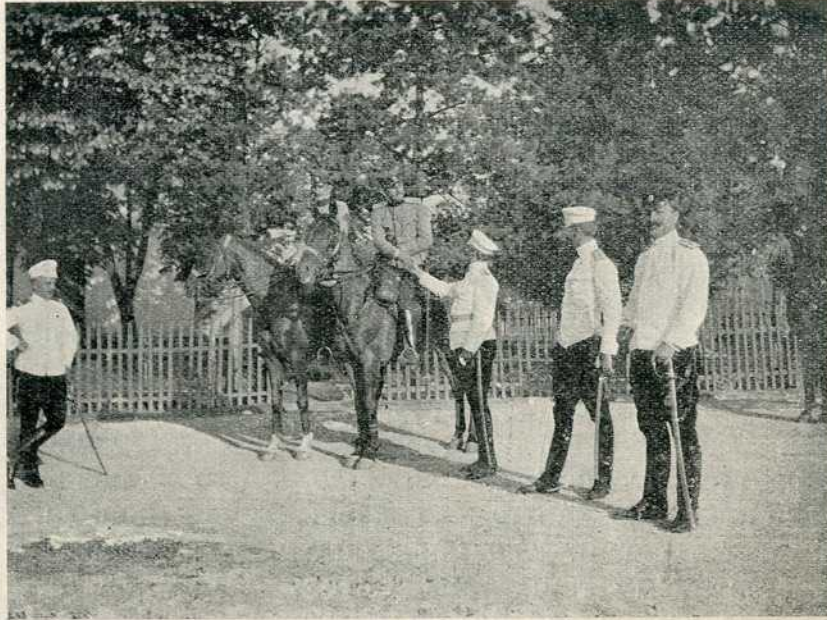
После се диже и оде на пут у Турску. Тобож опет по трговину.

Ш.

Синови му, без њега, нити смејући да му то помену, удали су Нацу за тога с ким је остала трудна. А да је бар био ко, већ слуга њихов Манасија.

Наца, на толики бој и муке од браће, није хтела ништа да каже. Само, трпећи као с неком насладом ударце, себе је кривила.

А њима, браћи јој, тек сада било је јасно оно Нацино некадање мољење и преклињање кад су они у дугим зимским ноћима ишли сви на весеља, седељке по родбини, а њу остављали

Снимак капетана Дамјановића
ДАЉНО ЈАХАЊЕ
(Београд—Шабац—Б. Башта—Ужице—Ваљево—Београд).
Другарски испраћај јахача у Ужицу

код куће, не смејући од оца да је тамо поведу.

— Не смем сама! Не остављајте ме саму! Преклињала их је тад она.

А они су јој се чак и смејали, задиркивали је: откуда је сама. Кад у кући спава Манасија, а поред њега по шталама и амбарима још толико слугу.

И пошто се венчала за тога Манасију, дали су јој као мираз, и то на крај вароши, међ сељацима, неку башту на којој је била стара, већ опала нека кућа.

И отада, не само браћа, снахе, родбина, већ цела варош заборави на њу. Истина да нико за њу не рече ни добро, ни рђаво, али нико је више и не спомену. Као да иикад ни била није. Неки су из радозналости чак ишли тамо да је виде. Али нису имали шта да виде. Кућа је била иста онаква. Опала,

Снима: капетана Дамјановића

ВОДНИЦИ И ПОДОФИЦИРИ
3. дивизиона брдског артиљерског пука у Ужицу

полегла, само са три камена зида и покривена плочама. А њу, Нацу, никад нико није видео. Виђали су само тога Манасију, њена мужа, како на леђима довлачи сучке, дрва из планине. И да се по каткад није видео дим кроз кров испред куће нешто мало почишћено и оно неколико засађених бразда, не би знали ни да ли је она жива.

IV.

Јовча је заиста, опет, као пре, почео да тргује, путује. Као да није ништа било. Чак изгледало је као да се и радује, што се тако свршило, и што је опет почео као пре да живи. За себе, сам, одвојен. Али ипак, ипак. Нарочито су му тешко падале ноћи, кад од једа што мисли на њу, Нацу, целе ноћи ока не склопи.

Ма да му нико није казао, ипак је он о њој све знао. Како је удата за истога Манасију. Живе на крај вароши. Немају ни хлеба да једу, а камо ли да је она још онако лепа и да се носи и кити као пре, код њега... Он не ситећи се њој, већ више себи што је ради ње био друкчији, толико је волео, па чак и према другима био мекши, попустљивији, због тога, од једа, често заборовљајући се узвикивао је ситећи се себи;

— Тако! Хоћеш ти.

И од тада, као у инат некоме, диже руке. Синови му почеше да управљају имањем. Ослободише се и почеше „у свет да излазе“, пију по мејанама и картају се. А и Јовча, под старост опет поче као пре са женама. И то сад луђе, бешње. Све као у инат некоме. Кући није долазио. Седео је једнако у чивлуку. И сељанке, жене његових чивчија, Циганке, све је било око њега. Једна, у мало га не стаде чивлука. Не беше толико лепа, колико

је имала велике крупне очи... Налик као у његове Наце. За њу су морали чак и синови му да се умешају, кришом је одвуку, одвоје од њега и негде преко границе одведу.

Јовча, на то ништа не рече. Ма да су му синови стрепили и бојали се да их он све не разјури. Али зато, Јовча као у накнаду и у инат синовима, поче чешће да долази у варош. И то с јесени, кад почну ветрови да завијају око оголелих кућа, јуре се по пољима. Обично би тада ноћу усео на коња, дошао и отишао тобож све у инат синовима, чак код ње, Наце. И стојећи више њене куће, не гледајући ни на ноћ ни ветрове који су и њега с коњем заносили он је гледао како ти исти ветрови завијају око њене куће, улазе унутра и можда је шибају, шибају....

— Тако, тако! Мрмљао је он задовољан враћајући се и кријући да ко не опази.

Али, која година, он је све чешће и чешће тамо одлазио. Опет, тобож у инат некоме. Испочетка добро кријући се, али доцније све мање и мање да су га неки већ били опазили, виђали тамо. Убрзо, цела варош је сазнала да он иде код Наце. Али нико није смео да му то каже. А он је готово сваке ноћи тамо одлазио. И увек тобож кријући се на коњу, око пола ноћи. Па поред тога после сваке такве походе, знало се да доводи неку Циганку код себе, која му врача, гледа у кост.

Обично, чим се врати, сиђе с коња, уђе у чивлук, одмах почне чивчијама да се изговара: Како је иш'о да сачека Арнауте и бар некога убије.

Чивчије, ма да знају где је био, срећни што он, газда им, разговара с њима, отпочели би да се туже на те

ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА
КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА — БЕОГРАД

добила је велики избор

ШЕШИРА

у најновијим формама и бојама

Арнауते набрајајући њихове упаде, крађе, убиства.

Јовча, и не слушајући их, још уздрхтан од пута сам се пење у своју собу, оцаклију, на горњем боју. С њиме би пошла која од жена да га огрне, утопли му ноге. Јовча седе спроћу ватре, у соби пушта да га жена заогрне, утопли и онда заповеда да му дође Циганка.

Одмах долази стара Циганка, врачара, коју је Јовча зато чак из Турске довео и у чивилуку чувао. Од сваке поједене кок ши, живине њој се морале да носе кости кобилице по којима је она гледала, врачала.

Чим Јовча осети да је она ушла, још с врата јој заповеди;

— Гледај!

Циганка дође. Седа до њега, спроћу ватре и пошто разгрне шамију те јој се још јаче осветли од ватре њено старо, кошчато лице, почне да се уноси, гледа у кобилицу, у њене пеге, шаре... А на пољу тек поноћ превалила. Ветри још јаче и бешње дувају. Тресу чивлук, зграду. Ватра прска, гори. Њени пламени лижу чађ и час Циганку, час Јовчу осветљавају. По каткад издвојио би се од хуке ветрова и допро би дуг, отегнут урлик каквог пса... А Циганка никако не диже главу. Још јаче, тајанственије, дубље уноси се у кост, и гледа, гледа... Већ Јовчу страх подузме.

— Гледај! Викне он храбрећи се.

— И арно и лошо! Почне она, али некако тешко, као немогући да се одвоји, отргне се од силних знакова, знамења. И онда наставља: Био си богат, силан. Што год си зажелео, све је било твоје. Хазне, бисаге с парама.

— Море и сад то имам! Прекида је он.

— Друго шта има? Пита се Циганка и не слушајући га. Иафиге што си толике земље видео, градишта пропу-

това, и на Бак'рном Гумну био. Три пут тамо заноћио; оно, што ти је срце тражило, никад ниси имао.

— Хм, па... презриво и радознало Јовча мрмља.

— У твојој башти цвеће, фидани... Један фидан, једно дрвце од свих најубаво, најлепше. И ти си га много чувао, много волео. Али, кад оно порасло, залистало, зажеднело, ти му не даде.

— Све сам дрвао! Шта јој нисам дао? Правдајући и често плачно почне да виче Јовча и одаје се прд Циганком.

Циганка, не издавајући се да зна о којој он говори, наставља.

— Не знам, газдо, овде тако стоји. И да би се оправдала, уверила га, она му подноси кост и показује прстом.

— Ево газдо ево га то дрвце а ево одовуд као неки млаз како је пошао да га освежи, напоји... али, ево где си и ти, између свих, и како не даваш, пречиш... И зато си грешан. Зато те сан не хвата. Све на то дрвце мислиш...

— На поље! Лажеш! Прекида је Јовча и дере се бесно терајући је и бацајући јој новаца. — Све лажеш. Нисам ја грешан. Нисам јој пречио, не давао.. А шта је она била кучка, азг'н, па није могла да чека, дочека мужа...

Циганка понизно, брзо одлази. Зна она: да кад не би му о том његовом дрвцету, греху, већ о нечем другом, лепом врачала, да би је истина не грдећи, али опет отерао и не давајући јој новаца.

И зато она сваке ноћи то му врача, говори... Зато је Јовча дајући јој новаца грди, тера од себе да би је опет идуће ноћи кад се врати од Наце, опет звао, терао да му гледа о том његовом дрвцету коме он није давао, пречио —

— — — — —
— — — — —

МУШКЕ ЖЕНСКЕ И ДЕЧЈЕ ОБУЋЕ

у великом избору добила је

ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

КОСТЕ НИКОЛИЋА И ДРУГА — БЕОГРАД

V.

Ко се је надао и мислио да ће некад доћи време кад се њега нико неће бојати. Већ да ће се сада око њега да купе и гледају га како само у гаћама, кошуљи, опасан дугачком антеријом, гологлав иде и шврља по чаршији. Вуче своје отекнуте, у папучама и белим чарапама ноге, и радосно испија пангур ракије који увек собом носи смејући се срећно, блесасто. Чаршилије, поред

га воде, слушају шта му треба, час почну да га дирају, вуку за антерију, те он пада смејући се заједно с децом.
— А...а...а!..

А деца кликћу, радују се, скачу око њега и продужују да се и даље играју с њим, оборајући га док не наиђе ко од старијих људи те их растера а њега подиже и поведе.

— Куда да те водим? Пита га.

Он се једва диже, мучи да иде и окреће лице к Наци.

БИВША „ТРОЈАНСКА“ УЛИЦА

(Између „Цар Урошеве“ и „Дубровачке“ улице)

СЛИКЕ ИЗ СТАРОГА БЕОГРАДА

којих пролази, дирају га. Истина још не могу да му се смеју у очи, али га ипак задиркују, задржавају како би уживали и његовом блесастом погледу и помућеном говору. А он код сваког седа и пружа им онај пангур ракије, нуди их.

Питају га:

— Како је ч'а Јовчо.

Он смејући се, гледајући испред себе, у даљину, тресући се од смеха, сав срећан, одговара:

— Ееех...ете. Тако.

Или, да кад изиђе из вароши упутн се својој Наци у госте, па не може. Пада. Деца се искупе око њега. Час

— Тамо, тамо... муца и показује.

— Код Наце ли? Доцкан је. Скоро ће ноћ. Одвраћа га овај. Али он почиње радосно да преплеће ноге, жури се само што пре код ње да стигне и муца.

— Ако, ако.,,

Овај, док траје његов пут, води га, онда га предаје другоме на кога наиђе. И тако, предавајући га један другоме одведу га код ње, Наце. Она га радосно дочекује, пере, чисти, чува док од куће не пошљу кола да га од ње, на траг, кући однесу.

Враће 1901.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

МЛАДОСТ

— Фр. Копе. —

III.

(наставак)

По повратку дете је затекло свога оца и господина Жерара како седе за столом у трпезарији и обојица пишу адресе на неким великим хартијама са црним оквиром. Г. Виолет није плакао, али му је лице било као раскопано од бола, и пуштао је да му онај прамен косе виси над оком.

Кад је угледао свога сина у црном оделу, оте му се један ропец, устао је заносећи се као пијан и бризнуо је поново у плач.

Ох! Никад неће мали Амадеј заборавити тај дан, па ни идући страшни дан, када је г-ђа Жерар дошла из јутра да му обуче црно одело, док се из суседних одаја чуо потмули шум тешких корака и куцање чекићем. — Изненада му паде на ум да мајку од прек-синоћ није видео.

— Мамо!... Хоћу да видим маму!..

Тада су му већ морали открити праву истину. Г-ђа Жерар му понова говори да треба, да мора бити врло добар, врло ваљан, да би утешио свога оца, који има много бриге и јада, и најзад му је мајка отишла за свагда, да је она на небу.

На небу! То је веома високо и веома далеко! На небу! Али ако му је мајка не небу, шта носе онда ови у црно одевени људи у томе тешком сандуку, (којима ударају о сваки угао степеница)? Шта вуку онда она суморна кола, за којим оно иде по киши, убрзавајући свој дечији ход, држећи својим ручицама очеву руку у црним рукавицама? Шта спуштају онда у ову

раку из које се диже мирис тек раскопане земље, у раку опкољену људима у црнини, раку од које његов отац ужаснут окреће главу? Шта ли се крије на дну ове раке, у овом великом врту пуном камених крстова и других ликова, у коме са дрвећа, из кога већ избијају млади мартовски пупољци, при сјају сунца, које је после пљуска пробило облаке, падају крупне капљице као сузе. Мајка му је дакле на небу!.. Амадеј се више не усуђује да тражи да види маму и у вече оног страшног дана, кад са својим оцем седе за сто,

на коме она стара жена одавно већ поставља за двојицу, и са свим блед на својој високој столици, пита се дете, да ли ће нежни и слатки поглед своје мајке познати у једној од звезда које је она толико волела да гледа са балкона за хладних септембарских ноћи, стежући руку своме мужу.

У ИВАН-БЕГОВОЈ УЛИЦИ

(Бивша Иван-Бегова кућа а доцнје Штајнлхнеера)

СЛИКЕ ИЗ СТАРОГА БЕОГРАДА

II

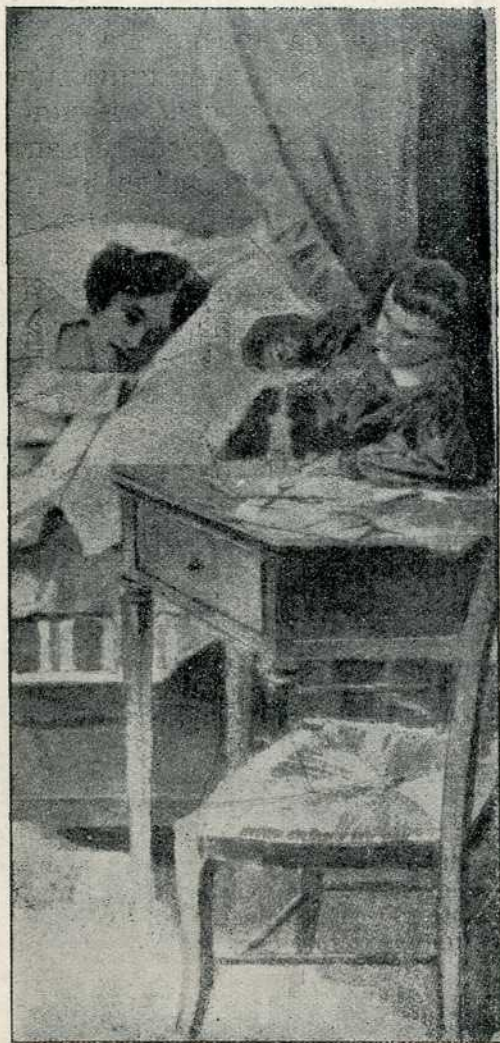
Дрвеће као и људи: има их таквих, који немају среће. Али једно заиста несрећно дрво био је онај једини платан што је израстао у сред дворишта завода за дечаке под управом господина Батифола у улици Гранд Шомијер.

Провиђење је могло учинити да ово дрво израсте на обали какве реке на некој лепој узвишици са које би могло гледати како пролазе лађе, или усред какве гарнизонске варошице, где би бар два пута недељно имало задовољство да слуша војну музику. Е, али није могло бити тако! Било му је суђено да свако лето скида кору, као змија кожу, и да сваке године при првом мразу покрива земљу својим лишћем у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дворишту Батифоловог завода, место, које ми је пружало некакво задовољство.

Прво и прво, ово је усамљено дрво у осталом платан као сваки други платан (*platanus orientalis*) средњих година

...да посече све хусаре..

-- морало бити мучено чињеницом да му је сврха била да заваара свет. На фирми Батифоловог завода (наставни план Лисеја Хенрика IV* спремање за матуру и за државне школе) стојале

*) Једна од најчувенијих Гимназија

су заварљиве речи: Има лепу башту; а у ствари било је само једно просто двориште, посуто простим песком са једним калдрмисаним путем наоколо. Из овог би се дворишта могла покупити жетва (и то само после одмора) само -- пет-шест изгубљених кликера, по која разлупана чигра и извесан број клинова од обуће. Овај је платан одговарао замисли оне баште, која је била на фирми. Сем тога, пошто и свако дрво има без сумње тежњу за заједницом, то је ово дрво свакако морало увидети да није самим собом сачињавало никакву башту.

Та онда је свакако врло неправедна судбина за једно једино дрво да се диже до једног гимназијског улаза, у једном правилном правоуглу, кога су сачињавали један зид као од апсане и три зграде за становање, које су биле страшно једнолике. У приземљу ових зграда многобројна врата носила су натписе, који су сами собом изазивали зевање: Дворана 1.) дворана 2.) дворана 3.) дворана 4; степенице А, степенице В, улазак у спаваће одаје, соба за ручавање, лабораторија.

Јадни платан пресвисавао је од туге на овом жалосном месту. Једине светле часове — часове одмора када је двориште одјекивало од вике и смеха многих дерана — кварило му је присуство неколицине кажњених ученика поред његовог дебла неколико малишана који су били изложени подсмеху. Париске тиге, које иначе много не бирају једва су застајале на његовим гранама и никад нису дизале какво гњездо на њему. А кад би пак априлски ветар хујио кроз његово лишће ипак би који пут враголасте тиге стале да се јуре по њему можда им је чак великодушно дошаптавао: „Верујте ми, овде није

ДОБИЛИ СМО ЗА ПРОЛЕТЊУ СЕЗОНУ

*** РУКАВИЦА ШТРИКАНИХ И КОЖНИХ ***

у врло великом избору

ГАЛАНТЕРИЈСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА

КОСТЕ НИКОЛИЋА И ДРУГА — БЕОГРАД

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

згодно место! идите на друго место да водите љубав“.

Под хладом овог платана који је био овде засађен требао је се одиграти највећи део Амадејевог детињства.

Као чиновник министарства, г. Виолет је био осуђен на седам часова затвора дневно, од којих су један или два часа били посвећени одвратној послу испуњавања разних формулара, сигурно непотребних, а остало пословима колико разноврсним, толико умним, као н. пр. зевати, чистити нокте, оговарати претпостављене, жалити се на споро аванзовање, пећи јабуку или што друго као доручак у фуруни па прочитати новине темељно, до имена власниковог, до огласа у којима н. пр. неки сеоски попа наивно изјављује своју благодарност што су га једва једном излечили од рђавог варења.... Као награду за ово свакодневно ропство, примао је г. Виолет на крају сваког месеца, своту новаца, која је таман била довољна, да осигура његовој породици сваког дана чорбу и говеђину са врло мало краставаца наоколо.

Да би омогућио своме сину да дође до тако отменог положаја, отац г. Виолетов, часовничар у Шартру, давао је шаком и капом, те је и умро не оставивши никаквих уштеда. Велики сарадник на државној администрацији у својим страшним часовима досаде често је жалио што није просто наследио посао свога оца, па би се у мислима видео у светској малој радњи близу саборне цркве, са лупом углављеном у очну дупљу, како баш прегледа гломазни часовник једног сељака, док су до њега на једној плочи висили триестак златних и сребрних сатова, које су тежаци били дали прошле недеље на оправку и које ће данас узети користећи се пазарним даном.

На високој столици...

Али реците ми да ли би једно тако ниско занимање било достојно једног тако боразованог младића, свршеног факултетлије, код кога глава бучи од грчке граматике и латинских писаца, који може да вам исприча у једном потезу све доказе божанства, који је у стању да вам каже застарења година владавине Набонасарове и Набополосарове? Не! господо, овај мали шартрански сајција боље је био ушао у дуц новог времена (Чујте! Врло добро! врло добро!) — Зар смо још у Мисиру у Фараоновом добу, кад је син наслеђивао занат свога оца? (одобравање) Не! тај скромни сајција био је следовао осећају племенитог и људског честољубља.

(наставиће се)

СРПСКИ УГАЉ БОЉИ ОД СТРАНОГ
ЗА ДОМАЋУ УПОТРЕБУ И ЗА ИНДУСТРИЈУ НА СВАКУ КОЛИЧИНУ И НАЈЈЕФТИНИЈЕ
— КОД СРПСКЕ УГЉАРСКЕ КОМПАНИЈЕ

— Карађорђева улица 47. —

ПЕСНИК

ПРИЧА **Д. Пјехановича.**
Превео Ст. Л. В.

— Погледајте овога! — рече ми дежурни доктор кад дођосмо пред врата, на којима је био отвор с решетком. — Зар не видите добро? Причекајте! Ја ћу ући к њему. Не бојте се! додаде, — он је веома миран... Његово је лудило најмирније... То је наш песник — ...

— Песник? упитах ја зачуђено.

**КОМИСИЈА ПРОЦЕЊУЈЕ ВОДЕНИЦУ, КОЈА СЕ ЕКСПРО-
ПРИШЕЋА ЖЕЛЕЗНИЦУ
СА ПРУГЕ ЗАЈЕЧАР-БОЉЕВАЦ**

— Јесте, — осмехну се доктор улазећи, први, кад је стражар широм отворио врата у мали собичак бело окречен с једним креветцом и ноћним столићем.

За тим столићем, који се беше нахерио, а на узглављу постеле седео је један старчић. Он је нешто брзо и пажљиво писао на парчету хартије.

— Помози Бог, — рече му доктор. Старац нам окрену своје бледо жуто давно небријано лице и оставивши писаљку важно рече:

— Не сметајте ми! за тим се опет обрну и настави писати с удвојеном брзином. Лист је био већ давно исписан ситним и дугим врстама. На неким местима те су се врсте сливале, а на неким ишле су управно. Али старац је ипак налазио чиста места и брижљиво их попуњавао писменима.

— То вам је све! — рече ми доктор — То је он главом, а историју његову, ако вас само интересује, причаћу вам у дежурној соби. Хајдемо!.. Ту нема више ничег занимљивог; од њега нећете измамити ни једне речи, нити ће он до мрклог мрака изменити свој поло-

жај... Чак и руча он на дохват, — сиромаш, у великом је послу.

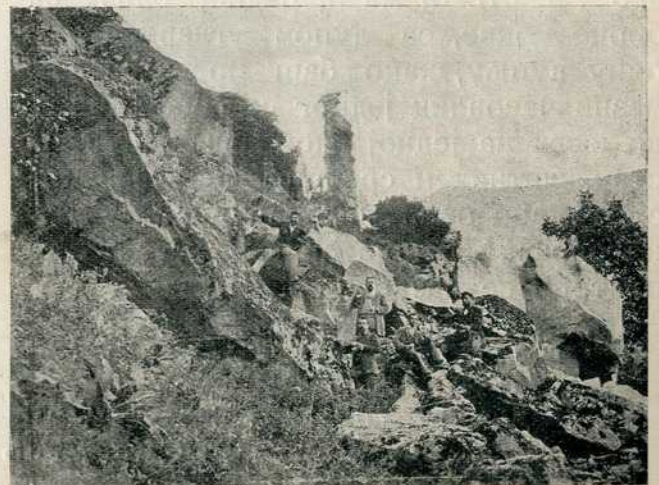
После неколико минута седео сам у дежурној соби. Доктор је бакарним ашовом бацло у камин угља. Примаче две столице ближе ватри и пушқајући цигару поче.

Суштина његове приче била је од прилике ова:

— Пре двадесет и пет година Аристарху Ивановићу, т. ј. песнику кога тек што ми је показао, било је 25 год. Црте лица тога човека ни сад нису непријатне, ма да их је онакзило лудило и старост, а тада су се могле назвати лепим. У њима је било нечег занимљивог, нечег симпатичног што вас је привлачило њему. На томе лицу био је тајанствени печат генија. Поглед му је био дубок и паметан. На високо чело падале су црне коврце. Ако се свему томе дода, да је врло лепо певао, свирао и по кашто читао својим другљивима по неке не баш тако добре стихове, написане у извесној свештици, онда ће јасан бити узрок оном повољном утиску, који је чинио на свакога. На питања зашто не штампа своје стихове, он је увек ћутећи показивао на слику Пушкинову, која је висила у његовој соби над столом за писање и одмах је гледао да окрене други разговор.

Али поред свих тих знакова дара, он је ипак био најнесрећнији човек. Задатци генија имају особити значај у руској природи. Они са свим личе на задатке смртне болести.

Сав наравствени организам изгледа отрован

МОМИН КАМЕН КОД ЦЕПЦА
(у врањском округу)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

неким тајанственим отровом, који се не може уништити. Тај отров стално, лагано води пропасти, и људи су већ навикли на ту пропаст сматрају као са свим природну. На гроб таквог човека полажу венце, оплакују његове недаће и називају га мучеником и чисто осећају неку радост, што је тај мученик свршио своје жалосне дане. Нешто тешко дешава се у души оних, који се налазе око постеље тешког болесника. Њега жале, али у исти мах очекују његову смрт. Он већ није потребан животу, а смрти се не хита. Тако је било и с несрећним Аристархом Ивановићем. Његов

дар није био толико велики да се појави и да заузме место, али га је било довољно, да самртно отрује тога човека лењошћу и апатијом, тим неминуовним атрибутима пропалих егзистенција.

Аристарх Ивановић не свршивши гимназију, до био је службу. Ту се већ првих дана показао као лењ и непогодан чиновник. Плата мала, а по-

требе уметникове биле су велике. Почео је тражити другу службу и најзад ја нашао, али је и ту било то исто. Осећај незадовољства и ту му је уливао апатију према новом раду и одатле су га најзад отпустили.

У бризи, са сузама у очима, ломио је руке први дан пошто су га истерали. у тим часовима он је врло добро осећао сву своју нелагодност према ма каквој дужности, према ма каквом правилном у истрајном раду. Пало му је на ум да се убије, али кад је погледао кроз прозор на јасно пролећње небо, па за тим доле на шарену гомилу, прошла га је воља. Ту на улици видео је лепих жена и мислећи на њих прошаптао би:

— Не, још није време. Ваља поживети, ваља отети од живота макар део оне среће, на коју сваки човек има право да се нада.

Он се сетио да још није љубио и да га још никад нико није љубио. Једном речју он

се није помирио са својим тешким околности-ма, али махнув, руком на све, рекао је:

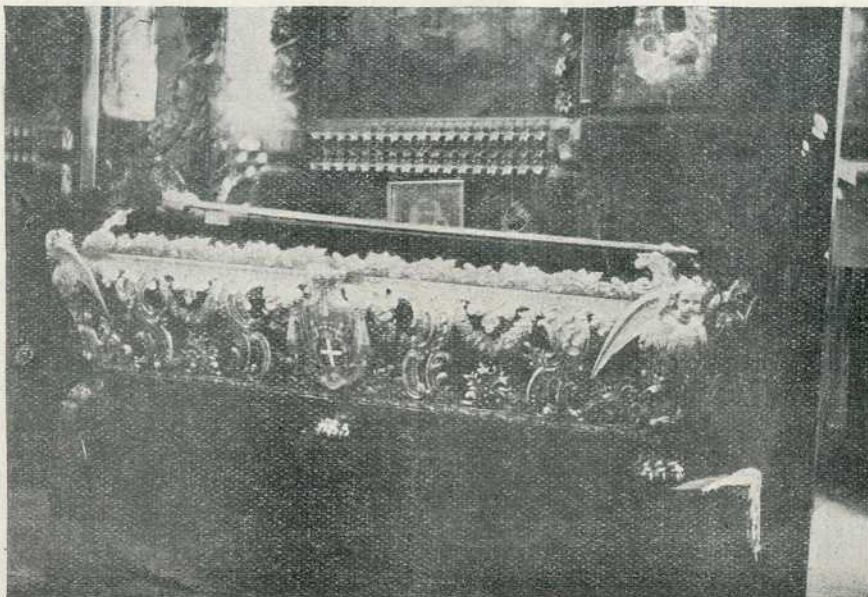
— Па нек буде шта буде!...

Наступили су тешки дани оскудице. Немање зараде бацило је Аристарха Ивановића на последњи ступањ сиротиње. Та сиротиња убрзо га је нагнала да прекрши своју природну лењост и да поново тражи рада одлучивши се тврдо да му се сав ода. Он је измолио себи опроштај заједно с дозволом, да поново заузме пређашње место, и на опште чуђење постао је вредан, тачан, педантан. Промену ту поздравили су као оздрављење. Али нико није

приметио, каквих је мука имао сиромаш Аристарх да се привикне раду, — раду само зато, да би радио. Он је радио некако чудновато, грозничаво: дрхтава рука преписивала је извештаје и само је тражио све нових и нових. Тако су прошле године; младост је минула са свима својим радостима, тежњама и заносима; на њено место долазила је

старост, која му је уливала двојаку жеђ за животом. Сад, ради живота ради и живи ради рада, већ нису били тако несносни Аристарху Ивановићу. Интереси и потребе његове смаљиле се, он је сав прилегао, смирио се, затајао се и сам себе излио у форму жалосног и бедног чиновника. У то доба се оженио. Он се оженио не из љубави већ због неког оригиналног стицаја околности. Тада је нашао на ракију и почео је пити. Благодарећи тој околности, Аристарх Ивановић почео је да посећује пивнице и прчварнице. Тамо је налазио покоја својој души, час са сузним очима причајући првом кога сретне о својим страдањима, час ћутљиво туђећи се свакога и гледајући мутним очима.

Страсна заносљива природа показала се још једном, давши могућности да се заборави нађе у вину. Он се дохватио овога средства и сав се одао пијанству. И трећи пут га исте-

Кивот у манастиру Студеници, у коме се чувају мошти Св. Симеуна — Стевана Немање

(Овај нови кивот поклонио је Краљ Петар I приликом свога крунисања у години 1905.)

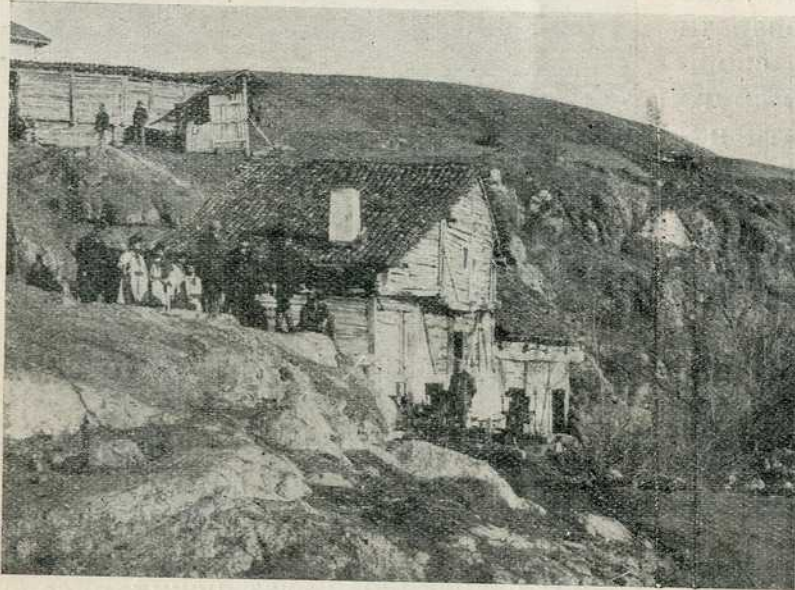
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПЕСНИК

прича **А. Пјехановича.**
Превео Ст. Л. В.

— Погледајте овога! — рече ми дежурни доктор кад дођосмо пред врата, на којима је био отвор с решетком. — Зар не видите добро? Причекајте! Ја ћу ући к њему. Не бојте се! додаде, — он је веома миран... Његово је лудило најмирије... То је наш песник — ...

— Песник? упитах ја зачуђено.

**КОМИСИЈА ПРОЦЕЊУЈЕ ВОДЕНИЦУ, КОЈА СЕ ЕКСПРО-
ПРИШЕЋА ЖЕЛЕЗНИЦУ
СА ПРУГЕ ЗАЈЕЧАР-БОЉЕВАЦ**

— Јесте, — осмехну се доктор улазећи, први, кад је стражар широм отворио врата у мали собичак бело окречен с једним креветцом и ноћним столићем.

За тим столићем, који се беше нахерио, а на узглављу постеле седео је један старчић. Он је нешто брзо и пажљиво писао на парчету хартије.

— Помози Бог, — рече му доктор. Старац нам окрену своје бледо жуто давно небријано лице и оставивши писаљку важно рече:

— Не сметајте ми! за тим се опет обрну и настави писати с удвојеном брзином. Лист је био већ давно исписан ситним и дугим врстама. На неким местима те су се врсте сливале, а на неким ишле су управно. Али старац је ипак налазио чиста места и брижљиво их попуњавао писменима.

— То вам је све! — рече ми доктор — То је он главом, а историју његову, ако вас само интересује, причаћу вам у дежурној соби. Хајдемо!.. Ту нема више ничег занимљивог; од њега нећете измамити ни једне речи, нити ће он до мрклог мрака изменити свој поло-

жај... Чак и руча он на дохват, — сиромаш, у великом је послу.

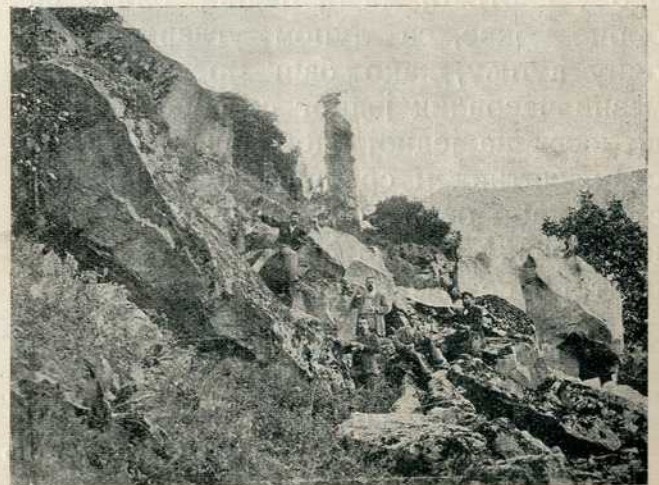
После неколико минута седео сам у дежурној соби. Доктор је бакарним ашовом бацао у камин угља. Примаче две столице ближе ватри и пушқајући цигару поче.

Суштина његове приче била је од прилике ова:

— Пре двадесет и пет година Аристарху Ивановићу, т. ј. песнику кога тек што ми је показао, било је 25 год. Црте лица тога човека ни сад нису непријатне, ма да их је онакзило лудило и старост, а тада су се могле назвати лепим. У њима је било нечег занимљивог, нечег симпатичног што вас је привлачило њему. На томе лицу био је тајанствени печат генија. Поглед му је био дубок и паметан. На високо чело падале су црне коврце. Ако се свему томе дода, да је врло лепо певао, свирао и по кашто читао својим другљивима по неке не баш тако добре стихове, написане у извесној свештици, онда ће јасан бити узрок оном повољном утиску, који је чинио на свакога. На питања зашто не штампа своје стихове, он је увек ћутећи показивао на слику Пушкинову, која је висила у његовој соби над столом за писање и одмах је гледао да окрене други разговор.

Али поред свих тих знакова дара, он је ипак био најнесрећнији човек. Задатци генија имају особити значај у руској природи. Они са свим личе на задатке смртне болести.

Сав наравствени организам изгледа отрован

**МОМИН КАМЕН КОД ЦЕПЉА
(у врањском округу)**

неким тајанственим отровом, који се не може уништити. Тај отров стално, лагано води пропасти, и људи су већ навикли на ту пропаст сматрају као са свим природну. На гроб таквог човека полагају венце, оплакују његове недаће и називају га мучеником и чисто осећају неку радост, што је тај мученик свршио своје жалосне дане. Нешто тешко дешава се у души оних, који се налазе око постеле тешког болесника. Њега жале, али у исти мах очекују његову смрт. Он већ није потребан животу, а смрти се не хита. Тако је било и с несрећним Аристархом Ивановићем. Његов

дар није био толико велики да се појави и да узме место, али га је било довољно, да самртно отрује тога човека лењошћу и апатијом, тим неминовним атрибутима пропалих егзистенција.

Аристарх Ивановић не свршивши гимназију, до био је службу. Ту се већ првих дана показао као лењ и непогодан чиновник. Плата мала, а по-

требе уметникове биле су велике. Почео је тражити другу службу и најзад ја нашао, али је и ту било то исто. Осећај незадовољства и ту му је уливао апатију према новом раду и одатле су га најзад отпустили.

У бризи, са сузама у очима, ломио је руке први дан пошто су га истерали. у тим часовима он је врло добро осећао сву своју нелагодност према ма каквој дужности, према ма каквом правилном у истрајном раду. Пало му је на ум да се убије, али кад је погледао кроз прозор на јасно пролећње небо, па за тим доле на шарену гомилу, прошла га је воља. Ту на улици видео је лепих жена и мислећи на њих прошаптао би:

— Не, још није време. Ваља поживети, ваља отети од живота макар део оне среће, на коју сваки човек има право да се нада.

Он се сетио да још није љубио и да га још никад нико није љубио. Једном речју он

се није помирио са својим тешким околности-ма, али махнув, руком на све, рекао је:

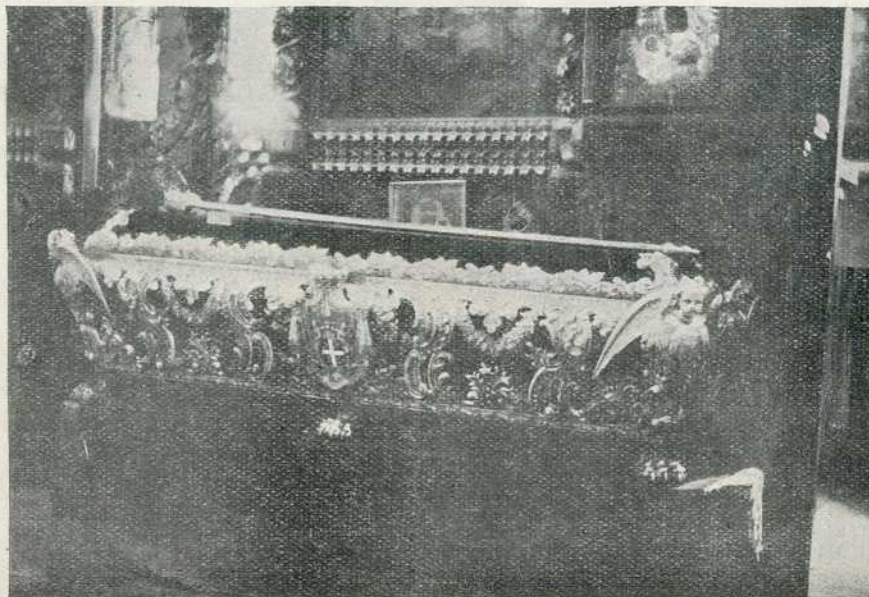
— Па нек буде шта буде!...

Наступили су тешки дани оскудице. Немање зараде бацило је Аристарха Ивановића на последњи ступањ сиротиње. Та сиротиња убрзо га је нагнала да прекрши своју природну лењост и да поново тражи рада одлучивши се тврдо да му се сав ода. Он је измолио себи опроштај заједно с дозволом, да поново заузме пређашње место, и на опште чуђење постао је вредан, тачан, педантан. Промену ту поздравили су као оздрављење. Али нико није

приметио, каквих је мука имао сиромаш Аристарх да се привикне раду, — раду само зато, да би радио. Он је радио некако чудновато, грозничаво: дрхтава рука преписивала је извештаје и само је тражио све нових и нових. Тако су прошле године; младост је минула са свима својим радостима, тежњама и заносима; на њено место долазила је

старост, која му је уливала двојаку жеђ за животом. Сад, ради живота ради и живи ради рада, већ нису били тако несносни Аристарху Ивановићу. Интереси и потребе његове смаљиле се, он је сав прилегао, смирио се, затајао се и сам себе излио у форму жалосног и бедног чиновника. У то доба се оженио. Он се оженио не из љубави већ због неког оригиналног стицаја околности. Тада је нашао на ракију и почео је пити. Благодарећи тој околности, Аристарх Ивановић почео је да посећује пивнице и прчварнице. Тамо је налазио покоја својој души, час са сузним очима причајући првом кога сретне о својим страдањима, час ћутљиво туђећи се свакога и гледајући мутним очима.

Страсна заносљива природа показала се још једном, давши могућности да се заборави нађе у вину. Он се дохватио овога средства и сав се одао пијанству. И трећи пут га исте-

Кивот у манастиру Студеници, у коме се чувају мошти Св. Симеуна — Стевана Немање

(Овај нови кивот поклонио је Краљ Петар I приликом свога крунисања у години 1905.)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

рали из службе, а овај пут не због непогодности већ због пијанства.

Аристарх Ивановић већ ћелав и с доста седих власи опет је остао без посла. Кад би помислио да нема за шта да пије хватао га је страх. Истина неколико првих месеца он је ипак налазио средства за то. Узимајући од своје старе болесне жене разне ствари и залажући их у крчми. Жена је по некад саветовала Аристарха Ивановића, који је забринут седео у углу и молила га да тражи какво год место.

— Па где ћу да тражим? одговарао је он сузним очима.

Она га је чисто с мржњом гледала великим и грозничаво светлим очима.

— Бога ми, Уљана Алексапдровна, ја не знам где да да тражим, — збуњено је шапузао Аристарх Ивановић под тим погледом.

— Не знаш!.. Ти си убица!... Бог ће ти за то судити!....

Кад год је жена рекла што овако, Аристарх Ивановић је дрхтао.

— Бог! — мислио је он. — Зар и Бог, тај прадедни свевидећи Бог пристаје с њом, да је он њен убица? Бар он види шта му је у души, какав грдан бол изазивају муке те жене, која му не да ни трунка оне среће о којој је сањао. Али шта да ради, кад не зна куд да иде и од кога да тражи рада?!

Једном, у једном од најужаснијих тренутака глади, претурајући дрктавим рукама стареж не би ли нашао ма шта, што би се могло продати, Аристарх Ивановић наиђе на четвртасту дебелу књигу.

— Аха! — прошапута, њу могу продати...

Кад отворио њене листове горко се осменуо.

То су били његови младићски стихови.

Се узе књигу, принесе је свећи која је жмиркала и машинално поче да чита. Мало по мало лице му постајаше радосније.

* * *

Уредник једног угледног листа погрбљен читао је рукописе. Кроз прозор загушљиве редакције улазила је јасна дневна светлост. Он би давно оставио рад и отишао на летњиковац, али га је задржавала дужност. Једне е рукописе цепао и бацао у котарицу, а друге је остављао на страну.

Послужитељ уђе и јави да неки старац жели да говори с њим. Да ли да га пусти? Уредник се намршти и већ је хтео да махне руком, што је на слугином језику значило: „Извините, уредник има врло много посла.“ — али је старац већ био на прагу и дубоко се поклонил.

— Шта желите? упита га уредник и преко воље.

Старац се најежи, гледао је да се пријатно осмехне и пружи стару извезену свешчицу.

— Шта је то? —

— Стихови, — одговори овај мањи од маковог зрна.

Уредник га погледа погледом пуним мржње.

— Ваши стихови?

— Јесте, моји, али они су писани давно, може се рећи још за младости....

— Жао ми је господине што вам морам рећи, да ми не примамо младићске стихове.

И уредник му пружи натраг свешчицу.

— Али можда ћете их ипак изволети да прегледате.... Верујте ја вас не бих узнемиравао, али ме крајња нужда нагнала. Па и нема их много. Свега седам осам комада; то су најбољи стихови а остале сам изгорео.

Уредник опет узе свешчицу и уверивши се, да на листовима њеним одиста нема више од седам до осам омањих песама, рече:

— Па добро, прочитаћу. Дођите кроз недељу дана.

— Читаћу недељу? О, Боже, како је те дуго!

— Немогуће је раније — одговори уредних набусито.

И отворивши први лист свешчице даде знак старцу да приђе столу.

— Напишите овде адресу, име и презиме.

Старац написа: Аристарх Ивановић Голушков, Песка и тд.

(свршиће се)

НАЈВЕЋИ ЈАД

(Господину Р.)

Ја знам једну песму као зима хладну,
Коју мирно слушам на прагу јесени
При заласку лета и снаге у мени.
Ја знам једну песму као зима хладну.

Ја знам једну песму, и њу данас слушам
У одмору моме, кад се сутон спушта,
И осећам да ме мој полет напушта.
Ја знам једну песму, и њу данас слушам.

И та песма носи мени нове дане,
Ма да су ко јуче и сад исти зраци,
Док над мојом главом стари су облаци.
И та песма носи мени нове дане.

Носи нове дане, моје ново небо
И срце, ал' младо, ко и јуче што је,
Ко јуче, ко увек, исто срце моје.
Носи нове дане, моје ново небо.

Зашто и ти, срце, остарело ниси,
Кад је снага зашла у године седе,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Кад знаци младости губе се и бледе —
Зашто и ти, срце, остарело ниси?

Ти и данас волиш, као некад што си,
Носиш љубав чисту — твоје место свето,
Ко у младе дане, ко у прво лето.
Ти и данас волиш, као некад што си.

Ти и данас тражиш борбе и живота
И са истим жаром устајеш и падаш
Без роптања, мржње, нит се иком јадаш.
Ти и данас тражиш борбе и живота.

Ти волиш, бориш се, али јесен ступа
И осећај, да сам сувише се надо,
Да је јад највећи увек срце младо,
Ти волиш, бориш се, али јесен ступа.

Моја јесен ступа, иде моја зима
И пада на срце младо, увек холо,
Да уништи оно што сам толико воло.
Моја јесен ступа, иде моја зима.

Ал' ја ћу са срцем ићи све до смрти
Кроз живот и борбу, овај видик сиви:
Ту ћу га спустити, нек у смрти живи.
Ал' ја ћу са срцем ићи све до смрти,

А у смрти срце причаће ми вечно
Моју стару борбу, моје срећне дане
И ноћи и жеље још недопеване.
А у смрти срце причаће ми вечно.

Dis.

КО ЈЕ КРИВ?

Алек. Д. Ђорђевић

Била си лепа, те си свачије срце
могла освојити. Кад сам те први пут
видео, све су се моје мисли зауставиле
на твојим плавим очима, твојој бујној
коси. Ти си ме очарала, потпуно осво-
јила, постала си мој идеал. Више ни-
сам могао одолети осећајима својим,
пришао сам ти. Ти си се насмешила,
погледала ме тако љупко и ја бејех
уверен да ме љубиш. Био сам луд од
радости, и готов да и сам живот за
тебе дам.

Али то је било за кратко време.
Једнога дана при сусрету, очекивао

сам као и увек онај љупки поглед о
коме сам вазда сањао, али..... ти си
ме хладно погледала и окренула гла-
ву. Тражио сам узрока овоме, и не
нашавши га, мислио сам да сам се пре-
варио. Али на жалост, то беше истина.
Ти ме од тада више не погледа, већ
си се на моје молеће погледе презриво
смешила.

Кад сам видео да сам преварен, пао
сам у очајање. Јадао сам се, али не
беше никога да ме чује, никога да ме
разуме. Постепено сам све више и ви-
ше малаксавао, док најзад нисам са свим
клонуо, једно биће без енергије, без
воље за рад. Чекао сам задње часове,
не надајући се ничему више.

А шта си ти радила?

Ти си и даље наставила да се играш
људским срцима, као деца пиљцима. Јед-
ног по једног си освајала. па га затим
бездушном бацала у прах, не водећи ра-
чуна, шта ће с њим бити.

Па шта је најзад било!

Дошао је крај твојој бездушној игри.
Људима, који траже промене, постала
си досадна. Они су те оставили; јер
је на твоје место дошла друга, леп-
ша и бујнија од тебе. Ти си, оставље-
на од свију тек тада увидела, где те је
твоја лакоумност одвела. И ти си по-
чела сада да венеш исто онако, као
што сам некада ја венуо са своје не-
срећне љубави.

Па ко је крив овоме?

Зар Венера, кад ти је дала лепоту
није знала, да ти њоме даје и гадну
страст, да освајаш људска срце, па да
их бацаш у прах? За цело није, јер ти
онда не би ни лепоте дала.

Па, где онда треба тражити узрок
овоме злу?

У самој твојој лепоти; у ономе тре-
нутку, кад си се први пут уверила да
си лепа, кад си први пут почела себе
уздизати изнад других, кад си први
пут видела да те обожавају. Да; и ти
и сви они које си ти у прах бацила,
жртве сте твоје лепоте и амбиције.

У Београду,
новембра, 1909.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

НАШЕ МОДНЕ СЛИКЕ

Хаљина за време похладнијих дана
пролетњих и јесењих

Кућевна хаљина за дочек посета
за трајања хладнијих дана у пролеће

ЛУДА ПЕСМА

Другу К. К.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Да ли сам икад у животу своме
Осетио право задовољство неко?!
Да ли је ико празном срцу моме
Пробудио срећу стежућ руку меко?!

Пријатељство право нисам осетио,
И искрено нисам разумеван био,
Под осмејком подсмех преледен се крио
Ја сам увек кратко, врло кратко снιο

Пријатељу драги, ове сузе вреле
Што журе низ лице, ни сам не знам
зашто.

Благодарност можда, одати ти желе,
Ја плачем... можда, ти разумеш зашто?

Ваљда што тренут искрен и пун среће,
Кад је сам бол слађи нег све сласти
скупа,
Када остављене неко сам нас среће,
Да нам лажност свега из срца ишчупа.

Што видех у томе бономе тренутку
Да све око мене неискрено лише,
Ваљда што бол срца у најдубљем кутку
Што изгубих оног кога срце нише

Заједно са својим сновима преслатким
Беше твоје дело... Једнога ће дана
Пуна тихе сете, акордима кратким
Причати будућност сузна, уплакана.

Да је већ све прошло... Нестаће нас,
леле!...

Као и тог лишћа што са грана пада,
Из младости ране наше наде свеле
Испуниће сетом наше груди тада.

Тада, кад нам свему крај приспео буде,
Ал шта ја да жалим?! Младост срећну
своју?!

Или топлу љубав људи с ове груде?!
Не! ја жалим тебе и искреност твоју
Јер и она своју изгубиће боју...

1909 г. Београд

Р. М. В.

VIII НОКТУРНО

(Из циклуса En pleine aire)

Стеван Шумкарац

Сунце је умрло давно; ноћ се спустила тавна,
Бродећ полако, тихо кроз етра прозрачна мора
Месец већ баца зраке с плавога свода горе
на мирне домове, брда и житна поља равна.

Мирна и тиха ноћ је... Ветрићи лагано пире
и клате узрело класје. Негде у шуми само
сова језиво крикне; а чак далеко тамо
у селу живот се гаси и крила сна се шире.

Препелица будна негде у житу пућпуриче;
цврктне сањиво птица; зрикавац у трави зриче;
за светли по где— год свитак и лети даље лако.

Свуда је светлост бледа... Мир... само што
река хуји...

Месец се високо диго. А чежња нека струји
болна и сетна кроз мене.. и ноћ пролази тако.

19. јуна, 1908. г.

Зајечар

Разне белешке

Руска позоришна идила. У некој омањој руској паланци давало је некакво путујуће друштво Островскову „Шуму“. Публике је било довољно. У првоме реду седео је, између осталих и један богат брашнар, који је у сред другогачина довикнуо онима на позорници:

— Стојте! Ни речи више! Није ми нешто добро. Идем на чист ваздух. За пет минута бићу опет овде.

Дуже се и оде напоље. Глумци запрепашћени тим поступком за час два су занемили и нерешљиво су стојали, гледајући један у другогачина. Протекло је минут два и брашнар уђе, да гледа даљу игру. Кад се увери, да су га глумци послушали и у осуству његовом нису играли извадио је 50 рубаља и покло-нио им...

Убедљиви разлози. Август Бебел, вођ немачких социјалиста, скоро је прославио седамдесет година од дана свог рођења, а поводом тога написао је и издао автобиографију из које књиге доносимо овај одломак: „... а за време бурних дана револуције у четрдесет осмој години наш разред је био поделио се на два табора, једни, мањи део били су монархисти а други, већи део републиканци.

Да би се видело где је већина приредисмо „ђачки плебесцит“ и по свршеном гласању изиђе на видик, да смо само ја и још један друг ми били монархисти, а сви остали републиканци.

За ову своју тврдоглаву лојалност добисмо од противника тако жестоке батине, да сам бар ја, одмах променио своје убеђење и, тако рећи за ноћ постао ватрен противник свију монарха на свету...“

ВОЛИМ ТЕ

од

— Саве М. Радовановића —

Волим те, драга девојчице, што си
Ћутљива, скромна и вредна ко пчела
Волим ти цвеће мирисно у коси
И невин поглед та два ока смела;
Поглед, који ми душу рају носи;
Волим те, драга, такву као што си!

Волим те, драга, што си добре душе
У којој вазда има места сети;
Волим ти усне што љупко певуше
Са којих никад лаж ниска не слети
Ни речи које ближњем срећу руше;
Волим те, драга, што си добре душе.

Волим те, драга што се разумемо
Погледом што га ласкање не прати
Волим те што ме чиниш срећним немо
И што ће срце срцу љубав дати
Искрену, да се тим дичити смемо;
Волим те, драга што се разумемо!

НАШЕ СЛИКЕ

Регрута пред пожаревачком касарном. — Регрут док се не ошиша и обрије и док не обуче униформу има са свим друкчији изглед, него кад се по војнички дотера и униформу обуче. Наша слика на страни 174. представља шарену живописну групу регрута са села који су поседали пред пожаревачком касарном, да би их њихов команданат као сликар аматер могао сликати. Још истога дана после подне сви су ти регрути шишали и избријали се и за тим обукли своје војничко одело и постали тако рећи други људи. И тад су сликани. Ту слику донећемо такође и то ускоро.

ДВОРСКА АПОТЕКА
ВИКТОРОВИЋА
БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ

ВИКТОРОВИЋА
КИНИНСКО ВИНО
СА ГВОЖЂЕМ

Господин Министар Унутрашњих Дела изволео је дозволити израду и продају овога препарата Vinum chinae Victorovics.

Познато је да је кинин специфични лек противу грознице; он лечи болестан стомак и освежава организам. Гвожђе је главни саставни део црвених крвних зрнаца, од чије множине зависи јачина и боја његова.

Здружени кинин са гвожђем у погодном раствору са најбољим шпанским вином изврсан је и јединствени препарат противу малокрвних и бледеће а услед ових нервозе и главобоље. Лечи слабе стомаке и отвара апетит. Повраћа снагу изнуреним и малксалм особама, после дуготрајне болести особито код породиља.

цена 1 флаши дин 2.60

ВИКТОРОВИЋЕВ БОРОВ
МИРИСАВ СОК

Јако утиче на пречишћавање и освежавање ваздуха, према томе одлично је

средство за чишћење собног ваздуха; мирише као борова шума, што има благотворан утицај на нерве. Не треба да је без њега ни једна дечја ни болесничка соба.

Цена 3 динара.

Противу знојења
НОГУ И РУКУ

и када се од зноја ноге разједу и орањаве

ПРАШАК ЗА ЗАСИПАЊЕ
и
ФОРМАЛИНСКИ ЛОЈ

Олим се умањује знојење и врши потпуно одстрањење непријатног мириса; лечи се и спречава разједање.

Нарочито препоручени при маршевима за г. г. официре и војнике.

ПЕКТОРИН

Изврсно средство противу кашља, катара плућа, зачетка туберкулозе.

На основу мишљења Главног Санитетског Савета. Одобрена од г. Министра Унутрашњих Дела. 1 флаша динара 3.50.

ОБУЋА

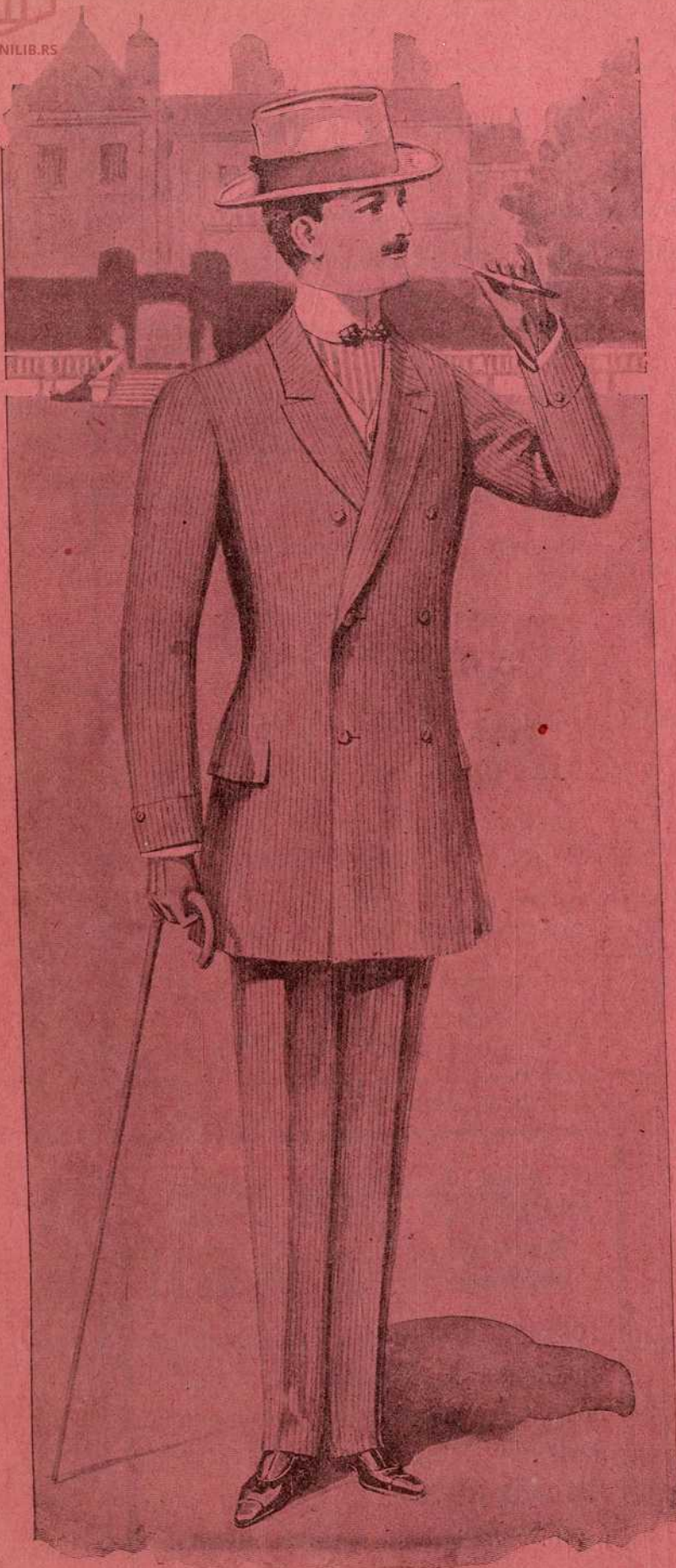
најбоље калвоће и
најелегантнијих
фазона

ИМА НА СТОВАРИШТУ
ИЗРАЂУЈЕ по ПОРУЏБИНИ

ОБУЋАРСКА РАДЊА
Душана М. Бојић

— ТЕРАЗИЈЕ —

Скопљанска ул. бр. 2.
преко од Росулека

МОРИЦ ТИЛЕР

и Комп.

КРАЉ. СРП. ДВОРСКИ ЛИФЕРАНТИ
БЕОГРАД

Краљ Миланова улица 46. Телефон 130.

Израда:

Униформи свију врста

ГРАЂАНСКОГ

ОДЕЛА

од енглеских штофова

Велино стовариште Апарата „Уранија“ по 10 и 15 динара; амер. француских хозентре-гера; француских

Манжентни: белих и у боји и дугмета за манжетне

Ћебади, најелегантнијих новчаника, визитијера — несесера

СТРОГО УТВРЂЕНЕ, УМЕРЕНЕ

Ценовник и мустре захтев бесплатн